

Der vil næppe kunne opnås kraftige besparelser ved lukning af mindre skoler, hvis man medtager alle omkostninger, der følger i kølvandet. Hvis Danmark skal gøre sig forhåbninger om at nå toppen ved PISA-undersøgelserne, skal søgelyset rettes mod andre forhold. Ideer kan hentes i Finland - de små folkeskoleland!

Skolenedlæggelse – forkeret medicin

Finland har gang på gang været topscorer i OECD's PISA-undersøgelser, hvilket ofte giver anledning til dansk misundelse. Derfor forsøger Danmark fortvivlet - med baggrund i egne resultater og et samtidigt ønske om kommunale besparelser på skoleområdet - at opnå bedre placeringer i PISA-undersøgelsernes rangordning.

FOLKESKOLEN med dens struktur, ledere og lærere har i denne sammenhæng igennem flere år måttet stå for skud. I kølvandet heraf ses lige nu, at en lang række kommuner argumenterer for skolenedlæggelse af velfungerende skoler. Forklaringerne hentes ud fra to hovedmotiver:

For det første hævdes, at lukning af mindre skoler indebærer mærkbare økonomiske besparelser (til glæde for den kommunale budgetlægning).

For det andet påstås, at større skoler er mere effektive, når det gælder børnenes indlæring (hvilket understøttet kan bringe Danmark frem til bedre positioner i OECD's sammenlignende undersøgelser).

Begge argumenter finder indtil videre kun sporadisk støtte i skolernes faktiske forhold. Således har vi endnu til gode at se de regnestykker, der tydeliggør den reelle økonomiske gevinst ved skolenedlæggelse - med indregnede transportudgifter til ny skole og til deltagelse i fritidsaktiviteter samme sted, omkostninger ved nybyggeri på den nye skole med efterfølgende afskrivninger, øgede udgifter til støtteforanstaltninger på grund af større klassekvotienter, tilskud til nyoprettede friskoler osv.!

Hertil må lægges de finansielle om-

kostninger, som bliver en indirekte følge af skolenedlæggelse (ingen unge familier vil flytte til et samfund uden skole og følgelig svigtende om-sætning/lukning af forretninger - hvorefter mange skal køre efter daglige fornødenheder osv.). Og desuden er det bestemt ikke ligegyldigt, at børnene - også de mindste - skal plaget med langvarige bustransporter.

Landsorganisationen for Forældre i Folkeskolen påpeger, at udgifterne pr. elev svinger voldsomt fra kommune til kommune. F.eks. koster en gennemsnitslev stort set det samme i kommunen med de mindste skoler (Læsø) som i den med de største skoler (Lolland).

Det hedder videre, at undersøgelser ikke »tyder på, at skolestørrelsen spiller nogen væsentlig rolle for udgiftsniveauet« (ganske tankevækkende)!

Det andet argument fremhæver, at indlæring på store skoler er bedre end på små. Mon det er et faktum? Lad os se på Finland. Den gennemsnitlige skolestørrelse i Finland er på cirka 180 elever fordelt på 3000 kommuneskoler. I Danmark er den gennemsnitlige skolestørrelse på cirka 350 elever fordelt på knap 1600 skoler. De danske skoler er dermed næsten dobbelt så store som de finske, men det er de finske skolers elever, der er topscorer i PISA-undersøgelserne (ganske tankevækkende)!

MAN KAN BLIVE en anelse klogere, hvis man lytter til chefen for det finlandske evalueringsinstitut, dr. Ritva Jakku-Sihvonen. Hun giver tre begrundelser for den finske skolesucces:

WOLFGANG DIBBERN
cand. paed. psych.
fhv. forstander på
Højer Ungdomsskole

■ 1. Finske lærere har en særdeles høj status i det finske samfund, og læreruddannelsen er prestigefyldt - der er 25 ansøgere til hver ledig studieplads! Kun de »allerskarpeste studerende får chancen for at uddanne sig til at undervise i den finske folkeskole«.

■ 2. Undervisningsmidler til brug i de finske skoler er standardiserede og bestemt af staten. De er af høj kvalitet med detaljerede undervisnings- og lærervejledninger til alle fag. De finske lærere er derfor aldrig i tvivl om, hvad der skal ske i løbet af året, og de skal ikke bruge tid på fremstilling af egne materialer, men kan koncentrere sig om undervisningen.

3. En af de længste og mest prestigefyldte universitetsuddannelser i Finland er uddannelsen til speciallærere, og på næsten alle finske skoler er der ansat en specialist i specialundervisning. Derved løftes de svageste elever rent fagligt - og trækker selv-sagt gennemsnittet i PISA-undersøgelserne op.

Her kan passende nævnes, at »de 25 % svageste finske læsere klarer sig markant bedre end den samme danske gruppe«. Den svageste elevgruppe trækker dermed den finske elev-flok op på et super-niveau (ganske tankevækkende)!

ORIENTERER MAN SIG OM de finske skolers særkende, ses yderligere en række karakteristiske træk. De finske forældre anser således skolen for at være lokalsamfundets »samlings- og omdrejningspunkt«, og skolen får massiv opbakning fra såvel forældre som samfund. Hertil kommer, at forældrene i Finland har store forvent-

Udgifter pr. elev svinger voldsomt fra kommune til kommune. F.eks. koster en gennemsnitslev stort set det samme i kommunen med de mindste skoler (Læsø) som i den med de største skoler (Lolland).

ninger til deres børns skolegang. Det følges op af en god kontakt mellem skole og hjem med et klart tilbagemeldingssystem.

Det er muligvis baggrunden for, at finske elever i udpræget grad udviser en stærk selvdisciplin og deraf følgende ro i klasseværelset (ganske tankevækkende)! Stor betydning til-lægges desuden et højt samarbejds-niveau på skolerne og gode efterud-dannelsesmuligheder for såvel lærere som ledere.

Konklusionen synes overskuelig! Der vil næppe kunne opnås kraftige besparelser ved lukning af mindre skoler, hvis man på fair vis medtager alle omkostninger, der følger i kølvandet - eller kan der? Lad os se detaljerede regnestykker! Nedlæggelse af velfungerende, mindre skoler vil i sig selv ikke skabe grobund for en fremtidig PISA-succes.

Hvis Danmark skal gøre sig forhåbninger om at nå toppen ved PISA-undersøgelserne, skal søgelyset rettes mod andre forhold end besparelser og skolestørrelse. Ideer kan hentes i rigt mål i Finland - de små folkeskoleland!